

Ibrahim Hadžić

POSMATRAČ

* * *

Drag mi je svrakin vatreni govor o korici hleba, održan juče sa bodljikave žice na obli-
žnjoj ogradi pored kuće;

Drag mi je krejin traktat o nezvanom posetiocu šume, pročitani juče sa grane smreke;

Drago mi je detličjevo prekucavanje poeme o crvu potkornjaku, izvedeno juče na zidu
brvnare;

Draga mi je žabina leksika u tekstu o dolasku proleća, izgovorena juče iz ustajale vode
pored puta;

Drag mi je solo koncert bumbara, izveden juče u sumrak na livadi, samo za mene, je-
dinog slušaoca.

* * *

Spremam se da idem u smrčke, te čudne ranoprolećne gljive koje rastu samo u tom
kratkom vremenskom periodu, pa ako ih propustim tih dvadesetak dana, ko zna da li ću
ih pronaći sledeće godine, i da li ću uopšte biti na tom mestu, i da li ću biti zdrav, pa
konačno zašto i da se ne zapitam: da li ću biti živ?

Ali počeo je da pada sneg. I sutradan je padao. Uveče je bilo izuzetno hladno. Izjutra
sam našao jednu mrtvu pticu ispred terese. To je ona ptičica slična vrapcu koja ima bra-
onkasto-vatrene grudi. Uzeo sam u ruke tu božju mrvicu. Ukočene tanke nožice, kao
dve slamčice, bile su okrenute prema nebu. Brinem da nisu nastradale i ostale iz njenog
roda. Smrčci će sigurno preživeti ove nepogode, to je u njihovoj krvi.

Mala ptico,
Ti koja si došla da razviješ prvi pupoljak,
I da behar nadojiš vatrene sisicame,
Sada ležiš mrtva na mom dlanu.

Sa kojom si poslednjom mišlju
Zaspala?
Koji razvigor
Si čula?

Da li si ti dete
Ili brižni roditelj
Koji je došao da svije gnezdo?

Mala ptico,
Kako sam se to
Povezao sa tvojom sudbinom?

* * *

Konačno sam našao pet prvih smrčaka ovog proleća u šumskom useku kod česme Kapavice. Radovao sam im se kao iskonskim porukama zemlje. Zavirivao sam u njihove jamice i drške posute brašnastim zncima. Okretao ih po dlanu. Mirisao. Da si bio tu da me pogledaš, verovatno bi u mojim očima video verski zanos.

Prvo sam našao s jedne strane potoka dva mlada smrčka, bleđa, boje telećeg mesa, veličine malog prsta na šaci, a zatim, s druge strane, još jednog iste boje kao prethodni, i dva tamna, krupnija.

Šta me sve ne može učiniti sretnim, pitam se.

* * *

Svakog jutra posle umivanja kroz prozor u kupatilu pogledam planinu Hajlu. Kao da obavljam kakvu tajnu molitvu.

I ona je svaki put drugačija: nekad se ne vidi, u magli je. Nekad je sunce razgolićuje. Nekad je u senci. Nekad je natomrđena.

Po njenom raspoloženju određujem svoj nastupajući dan.

* * *

Našao sam u šumi lobanju veverice. Tog istog dana nabasao sam, pored presahle reke Crnje, u žbunju, na mrtvog lovačkog psa oko kojeg su se rojile zunzare. Oči su mu bile otvorene.

U samrtnom času
Našao si najbolji gustiš
Da skloniš posustalo telo.
Glavu si okrenuo prema
Čistini
Da spreman dočekaš neprijatelja.
I gledao si, gledao
Bez treptanja,
Ali smrt-neprijatelja nisi primetio.

* * *

Februarsko je jutro. Ponovo sedim u toploj i sunčanoj sobi tamo gde sam i juče seдео. I sada se na zidu, naspram mene, jasno ocrta senka strmog krova susedne kuće.

A ja, kao u Platonovoj pećini, preko senki posmatram slike spoljnog sveta. Mogao bih da se okrenem i da vidim izravni život. Ne želim. Uživam u pozorištu koje se zove Laterna magica. Primećujem jedan par ptica koji sleće na vrh krova. Prvo su na zidu treperila krila, zatim su se razmakli vrhovi peruški, potom su se ispružile kandže i prihvatile čvrstog oslonca. Na kraju, par se smirio. I ptice počinju da se ljube. Po takvom ponašanju zaključujem da je na krov sleteo par golubova.

Posle nekoliko trenutaka oko para kruži jedna ptica. Hoće da sleti između njih. Dve ptice se ne razmiču već jače pribijaju jedna uz drugu i došljakinja sleće, očigledno uvređeno, na ivicu slemena. Odjednom, na pojavu hitre prikaze koja juri strmoglavo, sve tri ptice s vrha naglo poniru i gube se u crnilu senke.

Meni ostaje samo da nagađam o ishodu. Postavljam pitanje zidu koji, kao ekran, unosi u moju sobu životni nemir.

* * *

Sedim na šumskoj stazi,
Između visokih smreka
I gle, vidim
Okačen o nebo
Visi pauk.

Okačen o nebo
Visi pauk!
A pored njega
Leluja se
Još jedna slobodna nit.

* * *

Idem-lutam brdom iznad varoši. Zastajem na prevoju i prisećam se da sam baš na tom mestu nekada sa ocem postavljao napravu sa neobičnim imenom – tonote – za hvatanje prica. To su bile lagane zamke od konjske dlake. Otac je upredao dve-tri dlake iz konjskih repova u jače strukove i na završecima pravio omče. Zatim ih je povezivao za debelu uzicu. Tu zamku nosili smo na brdo iznad naše kuće, i uzicu vezivali za granu kleke. Oko tonota i po tonotama bacali smo žito. Sklanjali smo se iza žbunova i čekali da ptice primeće hranu, da slete i da se upetljaju u naše omče. Retko kad da naš lov nije bio bez ulova. Kada bi se začulo panično lepetanje krilima, prilazili smo i uplašenu pticu pažljivo skidali s omče, držali malo u rukama, razgledali, osluškivali ubrzano lupanje srca, milovali i, najzad puštali na slobodu.

Danas se toga sećam kao prijatne uspomene, tim pre što naš lov nije bio iz koristoljublja, već iz želje za upoznavanjem ptica i ovladavanjem jedne stare veštine.

* * *

Gledam na zidu susedne kuće senke veša koji se suši na dugačkom kanapu. Tu su gaće, majice, košulje i jedan par pantalona od lakog platna koje su prikačene za struk. Sve mirno visi izloženo sunčevim zracima. Ali odjednom vetar zanjiha veš: gaće se naduše, rukavi košulje se zanjihaše, a nogavice počеше naizmenično sprinterskom brzinom da se kreću.

S kim li se utrkuje ovaj trkač? Koga će pobediti? Da li će imati snage da stigne do cilja?

* * *

U kanalu za vodu, koji je davno iskopan kroz šumu, bilo je puno jagoda. Idući njim došao sam do livade koja je jednim krajem duboko ulazila u čestar. Na samoj ivici bila je stara smrča iz čije me jamice na deblu neko posmatrao. Ko me to gleda, pitao sam naglas. Prišao sam malo bliže i spazio mlado pile žune. Plašljivo je provirivalo iz rupe i brzo se povlačilo: fić ovamo – fić onamo. Proveravalo je kakve su mi namere, a možda se i pitalo ne nosim li mu ja crvića jer mu celo jutro nema majke.

* * *

Usred zime zatičem radnike koji u obližnjoj šumi seku stabla smrča. Biraju najbolja, a bogme zbog visokog snega i ona najbliža šumskim stazama.

A ja se, čoveče, pitam koliko li će samo stradati pospanih veverica koje će zajedno sa posećenim stablima pasti na zemlju. Kad neko otkrije veveričje gnezdo sa zalihama hrane, pričaju u mom kraju, ona od očaja izvrši samoubistvo vešanjem između dve grančice.

* * *

Prišao sam do stabla trešnje, pa zatim do jabuke, da proverim posledice mraza od pre dva dana. Čini mi se da je puno cvetova promrzlo. Dohvatio sam nekoliko pupoljaka i cvetova i pomilovao ih rukom. Latice su mi ostale na dlanu.

Jutros je umro naš komšija, dugogodišnji bolesnik. Ovo proleće nije preživio.

Čoveče,
Koliko si jutara
Pomislio da li je to tvoj poslednji dan?

Koliko si
Pogleda bacio na Hajlu
Da vidiš da li je i ona na svome mestu?

Koliko li si se puta
Osvrnuo za Ibrom
Da vidiš da li još teče?

I sve je stalo
I nestalo.
Čemu nebrojeni dani,
Čemu večna planina
I užurbana voda?

Ti, sada,
Prostrt preko sobe,
Onako kako bi te okrenule
Majčine ruke u kolevci,
Ležiš sa užasnutim pogledom u sebe.

Ako ti se otvore rajska vrata,
Ti ćeš živeti u svetu
Koji je nalik večnom orgazmu,
Kako kažu persijski sufi.